

Tehniški dan z urejanjem besedil v 6. razredu

Technical Day with word processing in 6th grade

Aleš Drinovec
OŠ n. h. Maksa Pečarja Ljubljana
Črnuška cesta 9
SI-1231 Ljubljana Črnuče
+386 1 5896-320
ales.drinovec@makspeccar.si

POVZETEK

V Sloveniji že od pojava osebnih računalnikov dalje poteka boj dveh idej računalniškega opismenjevanja. Za nove predmete ni prostora (razen za tuje jezike) in tako opcija, ki podpira samostojni redni predmet s področja računalništva izgublja proti opciji, ki zagovarja vsebovano računalniško opismenjevanje. To pomeni, da vsak učitelj v okviru svojega predmeta poskrbi za računalniško pismenost učencev. To bi šlo, če bi učitelji dejansko izvajali program, vendar se večinoma ne čutijo dovolj usposobljene in tako ta del učnega načrta ostaja okrnjen, oziroma ga šole poskušajo izvajati z različnimi »gasilskimi« akcijami računalničarjev. Na OŠ n. h. Maksa Pečarja Ljubljana Črnuče smo del bremena urejanja besedil rešili s tehniškim dnevom v šestih razredih.

Ključne besede

osnovnošolsko izobraževanje, računalniško opismenjevanje, urejanje besedil.

ABSTRACT

In Slovenia, since the advent of personal computers, there has been a struggle between two ideas of computer literacy. There is no room for new subjects (except for foreign languages) and thus the option of supporting a stand-alone computer science course loses against the option that advocates implicit computer literacy. This means that each teacher provides computer literacy for the students within their subject. This would be the case if the teachers were actually implementing the program, but for the most part they do not feel sufficiently qualified, and thus this part of the curriculum remains truncated, or schools try to implement it through various "firefighting" actions by IT employees. At the Primary school Maks Pečar Ljubljana Črnuče we have solved part of the burden of text editing with a technical day in 6th grade.

Keywords

Primary school education, computer literacy, word processing.

1. UVOD

V slovenskih osnovnih šolah se učenci lahko naučijo urejanja besedil pri izbirnem predmetu urejanje besedil v sedmem razredu. Žal se učenci že zaradi čudnega imena predmeta zelo redko odločajo zanj. Marsikdo sploh ne ve, da gre za računalništvo. Drugih oblik opismenjevanja urejanja besedil so učenci deležni pri pouku slovenščine, kjer se srečajo predvsem s formalnimi oblikami dopisovanja v zadnjem triletju. Redki posamezniki se lotijo raziskovalnih nalog, kjer naletijo na predpisano obliko oddaje naloge. Po drugi strani gre tudi za problem, da učenci v

osnovni šoli na splošno nimajo veliko opravka z besedili. Če že, potem te stvari rešujejo s predstavitvenimi programi.

2. Oblike pouka urejanja besedil

2.1 Izbirni predmet urejanje besedil

Učni načrt urejanja besedil [1] v sedmem razredu OŠ obsega 35 ur na leto. Po končanem izobraževanju znajo učenci (operativni cilji za urejanje besedil):

- z urejevalnikom besedil dopolniti besedilo in ga urediti,
- z risarskim programom izdelati nezahtevno predmetno računalniško sliko in jo vriniti v besedilo,
- uporabiti ustrezen risarski program za dopolnitev že izdelane računalniške slike,
- vnesti in oblikovati podatke v preglednico,
- narisati ustrezen grafikon in ga vriniti v besedilo,
- poiskati in uporabiti podatke iz omrežja internet,
- opisati področja, na katerih so uporabljali računalnik.

2.2 Opismenjevanje pri pouku slovenščine

Digitalne kompetence v predmetnih učnih načrtih [2] je zbral mag. Radovan Krajnc, svetovalec na Zavodu RS za šolstvo.

V učnih načrtih pri slovenščini v vseh razredih veljajo didaktična priporočila:

- Razvijanje digitalne zmožnosti se povezuje z razvijanjem sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku, to je zmožnost sprejemanja (poslušanja, gledanja in branja) in tvorjenja (govorjenja in pisanja) različnih besedil. Digitalna zmožnost vključuje zavestno in kritično rabo informacijskih spretnosti v okviru IT, to je z rabo računalnika, da bi pridobili, ovrednotili, shranili, tvorili, oblikovali, predstavljali in izmenjevali informacije ter komunicirali in sodelovali na medmrežju (Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih zmožnostih za vseživljenjsko učenje in izobraževanje, 2006).
- Raba informacijskih tehnologij lahko pomembno pripomore h kakovostnejšemu pouku, a mora biti tesno povezana z novimi načini in oblikami dela, predvsem pa s cilji in vsebinami pouka slovenščine, to je z razvijanjem sporazumevalne zmožnosti.

- Pouk slovenščine naj občasno kot nadgradnja klasičnega pouka v učilnici poteka v spletni učilnici, ki je opremljena z e-didaktičnimi gradivi in pripomočki ter orodji, ki omogočajo iskanje podatkov in informacij, dostop do brezplačnih učnih gradiv, avtorskih programov, spletnih slovarjev, komuniciranje z uporabo internetnih storitev, sodelovanje v mrežnih projektih, forumih in različnih spletiščih za učenje slovenskega jezika kot materniščine. V spletni učilnici naj bo priročna e-knjižnica z literaturo za učitelje, s priročniki in učbeniki za učence, vsebuje pa naj tudi zadostno število leposlovnih del, ki jih učitelj izbere za šolsko in domače branje. Na voljo naj bodo tudi slovarji, leksikoni in drugi priročniki v elektronski obliki za pouk jezika in književnosti.

Pri slovenščini v drugem in tretjem triletju so cilji:

- Razvijanje jezikovne in slogovne zmožnosti ter zmožnosti sporazumevanja. Učenci razvijajo pomenovalno zmožnost tako, da:
 - uporabljajo slovarske priročnike v knjižni in elektronski obliki (na primer SSKJ, Veliki slovar tujk).
- Učenci razvijajo pravopisno zmožnost tako, da:
 - uporabljajo pravopisne priročnike (v knjižni in elektronski obliki), pri oblikovanju besedil z računalnikom pa tudi urejevalnike besedil.

Minimalni standardi

- Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost dopisovanja. Pokaže jo tako, da:
 - v vlogi pobudnega in odzivnega dopisovalca piše dopise, določene s tem učnim načrtom.

2.3 Druge oblike izobraževanj

Sem spadajo predvsem interesne dejavnosti in samostojno izobraževanje na plačljivih tečajih.

Problem večine zgoraj navedenih izobraževanj je, da se s tem ne srečajo vsi.

Na OŠ n. h. Maksa Pečarja smo predvsem zaradi seznanitve učencev z urejanjem besedil, to temo vsem učencem ponudili v okviru tehniškega dneva v šestem razredu.

3. Tehniški dan urejanje besedil

Tehniški dan izvajamo že od leta 2010. V tem času smo se srečevali s številnimi problemi, ki so bili vezani predvsem na število računalnikov. V računalnico (slika 1) smo lahko sprejeli en razred (od štirih). Pouk smo zato izvajali tudi v popoldanskem času. Poleg tega smo tehnični dan kombinirali z naravoslovnim dnevom. V zadnjih letih smo se okrepili s prenosnimi računalniki za prvo triletnje in jih uporabili tudi za izvedbo tehniškega dneva. Na ta način sta dva razreda en dan izvajala tehniški dan urejanja besedil, druga dva pa naravoslovnih dan. Naslednji dan so se učenci zamenjali. Pouk izvedeta po en predavatelj in en asistent na razred.

Slika 1 Pouk v računalnici

3.1 Vsebina tehniškega dne

Učenci se najprej vpišejo v spletno učilnico [3], kjer se seznanijo z načrtom dela, kaj se bodo naučili in kaj bodo morali narediti za oceno. V spletni učilnici so na voljo vsi potrebni dokumenti: neurejeno besedilo, izgled urejenega besedila v PDF, slike, navodilo za delo, dva video vodiča in kriteriji za ocenjevanje.

3.2 Potek tehniškega dne

- V urejevalniku besedil Word učenci odprejo neurejeno besedilo in ga takoj shranijo pod novim imenom. Gre za članek o Zvezdici Zaspanki na 3 do 4 straneh.
- Spoznajo se z naslovnimi slogi in njihovo uporabo pri kazalnih.
- Oblikujejo lasten slog in ga uporabijo na običajnem besedilu. Sprva bi učenci za vsak odstavek nastavljali lastnosti. Ko se jih vpraša, kako bi to naredili na 100-stranski knjigi, vidijo da njihov način ni najboljši in da so slogi zelo uporabni.
- Vstavijo polje z vsebino in dodajo vsebino. Oblikujejo polje in ga premaknejo na ustrezno mesto.
- Na različne načine (poravnava) vstavijo štiri slike in dodajo napise (slika 2).

možnost, da skozi daljnogled
i zvezdica Zaspanka to zelo
la ji za plačilo odtrga en zlat
feferin, ki se odloči, da bo
vrlog, ji odrezal lase in tako
aspanka preveč zaupljiva, res

sveta vidi Mesec čisto od blizu.
želi, denarja pa nima, mu do
las. Vse to pa vidi in sliši razbo
Zvezdico Zaspanko z vabil v s
obogatel. Ker pa je Zvezd
odide z njim.

Primerjava z drugimi

Zvezdica Zaspanka, kot neodgovorna, raztresena in domišljjava je zelo podobna vs
nani junakinji Piki Nogavički. Obe sta majhni deklici, ki ju obkroža kar nekaj prijateljev. Ven
ja Pika Nogavička s svojo razigranostjo in nepremišljenimi ravnanji ne povzroča večjih te
judem okoli sebe, kot Zvezdica Zaspanka. Pri obbeh delih mlajši lik nauči dobre stvari stare
ike. Obe zgodbi se končata srečno.

Slika 2 Vstavljanje slike in napisa

- Na delu besedila uporabijo 2 stolpca in s Ctrl+Enter vstavijo novo stran.
- Na dva načina uredijo dve tabeli. Prvo pretvorijo v tabelo in jo oblikujejo, v drugi nastavijo tabulatorje in poravnave.
- Dodajo številčenje strani.
- Na samostojno zadnjo stran vstavijo kazalo vsebine in kazalo slik.

3.3 Ponovitev

Prva leta nismo zahtevali samostojne ponovitve urejanja dokumenta. Znanje je hitro šlo v pozabo. Zato smo uvedli še samostojno ponovitev postopka in oddajo izdelka v spletni učilnici. Zaradi večje resnosti se izdelek oceni pri predmetu tehnika in tehnologija. Izdelek morajo oddati v enem tednu po izvedbi tehniškega dneva. Zapomnitev je sedaj bistveno boljša.

4. ZAKLJUČEK

Glede na dolgoletno izvajanje, se je tehniški dan "prijel". Z njim so zadovoljni tako učitelji kot učenci. Urejanje besedil učencem na ta način ni več tuje. Za še boljše znanje bi bila potrebna še kakšna praktična izkušnja oz. vaja v obliki spisa ali projektne naloge pri katerem od predmetov. Na žalost v vseh teh letih do tega ni prišlo. "Ni časa. Učni načrti so prenatrpani", so običajni izgovori.

5. CITIRANA DELA

- [1] UČNI načrt . Izbirni predmet : program osnovnošolskega izobraževanja. Računalništvo \ [[pripravila] Predmetna

kurikularna komisija za računalništvo skupina Vladimir Batagelj ... [et al.] : uredila Zvonka Labernik, Dušan Flere]. – 1. natis. – Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport : Zavod RS za šolstvo, 2002, [Elektronski]. Dostopno na:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_izbirni/Racunalnistvo_izbirni.pdf. [Poskus dostopa 20. 8. 2019].

- [2] Radovan Krajnc, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana, 2013 - Učni načrt : Doseganje digitalnih kompetenc v učnih načrtih [Elektronski]. Dostopno na: <https://docs.google.com/document/d/1MmXNtewZBtTXadbzROi8isEwRf73Ft9STkUBVf8ewNI/edit?usp=sharing>. [Poskus dostopa 20. 8. 2019].
- [3] Spletna učilnica Urejanje besedil, OŠ n.h. Maksa Pečarja Ljubljana Črnuče [Elektronski]. Dostopno na: <http://esola.makspeccar.si/moodle/course/view.php?id=3#section-10>. Uporabniško ime: student, geslo: Student12 [Poskus dostopa 20. 8. 2019].